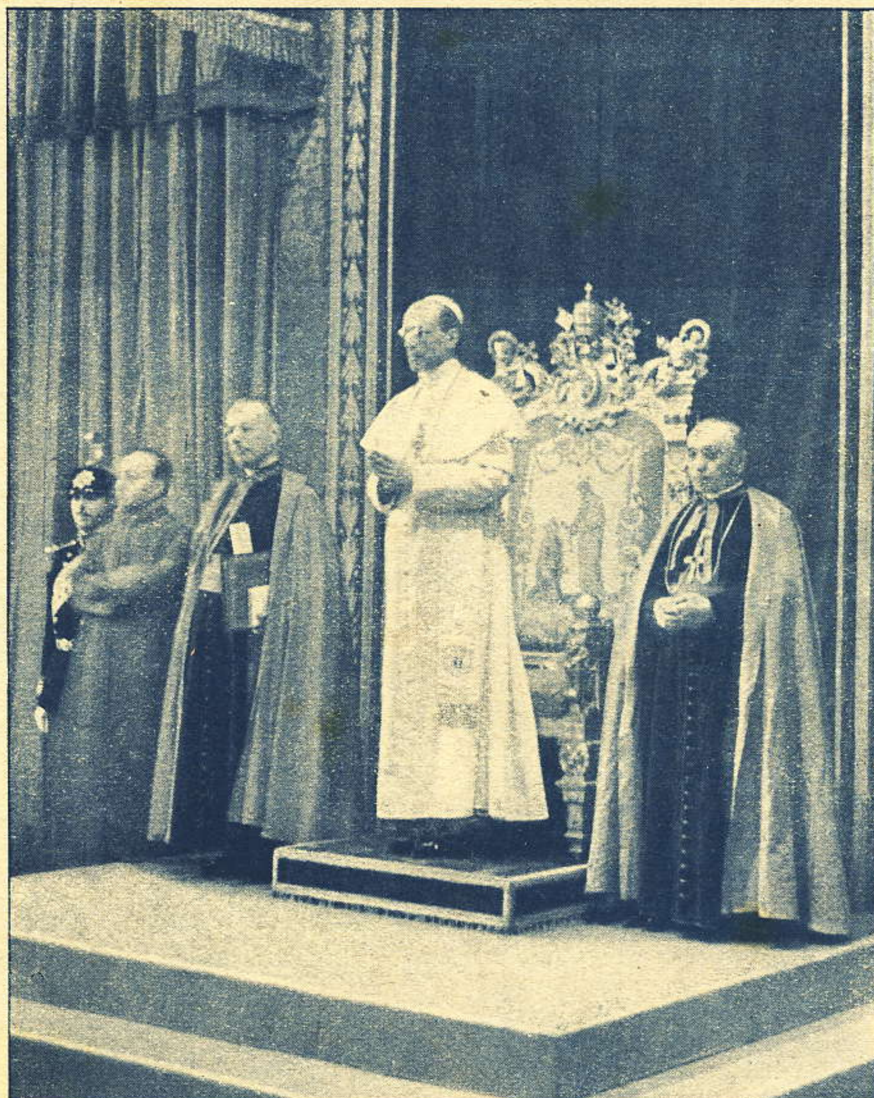
Poštarina plaćena u gotovu

Cijena 3 Din

OBITELJ

SV. OTAC PAPA PIJO XII. STOJI, DOK HRVATSKI HODOČASNICI PJEVAJU »LIJEPU NAŠU«

Foto G. Felici

BR. 44. 25. STUDENOGA 1939.

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 25. STUDENOGA 1939. BROJ 44

Novi list u povijesti Svete Hrvatske

Napisao dr Josip Andrić

Dan 14. studenoga 1939. ostat će zlatnim slovima upisan u povijesti hrvatskog naroda. Taj je dan jednak onim historijskim danima, kad su g. 541. tadanji predstavnici hrvatskog naroda stupili u prve veze s najvećom duhovnom velevlašću Svetom Stolicom, pa kada je g. 681. tadanji hrvatski vladar sklopio u ime hrvatskog naroda savez s Papom sv. Agatonom, zatim kada je g. 879. Papa Ivan VIII. svečano blagoslovio kneza Branimira i cijeli hrvatski narod radi svečano dokazane vjernosti Svetoj Stolici, pa kada je g. 925. Sveta Stolica priznala hrvatsko kraljevstvo pod prvim kraljem Tomislavom, zatim kad je 1076. Papa Grgur VII. dao okruniti Zvonimira, te kad je g. 1519. Papa Leon X. nazvao Hrvatsku Predziđem Kršćanstva — i cijelom još nizu drugih svečanih historijskih zgoda, u kojima se manifestirala odanost hrvatskog naroda Svetoj Stolici i očinska sklonost Rimskih Papa prema Hrvatskoj. Takva se historijska manifestacija čvrste, nepokolebive veze između Hrvatske i Svete Stolice dogodila i na ovogodišnji blagdan bl. Nikole Tavilića, borca za vjersko jedinstvo hrvatskog naroda u znaku odanosti katoličkoj Crkvi, apostola Bosne i jerusalemskog mučenika. Taj dan, u koji je taj skromni hrvatski franjevac prije 548 godina život svoj dao za Kristovu vjeru u gradu Kristove Golgote, postao je ove godine historijski datum prvoga reda, jer su toga dana i duhovni i svjetovni vođe hrvatskog naroda zajednički stupili pred Svetu Stolicu i dali nove svečane dokaze o vjernosti hrvatskog naroda katoličkoj Crkvi, i još jače učvrstili veze, koje već 1300 godina postoje između Kristovih Namjesnika i hrvatskog naroda. Hrvatski metropolita dr Alojzije Stepinac na čelu hrvatskog Episkopata i vođa hrvatskog naroda dr Vladko Maček u ime hrvatskog narodnog vodstva dali su Sv. Ocu Papi Piju XII. tako svečane, na pergameni za tisućuljeća jasno napisane, nerazorive izjave, koje su probudile opću pažnju u cijelom svijetu.

KIP BL. NIKOLE TAVILIĆA,
koji je u ime hrvatskoga hodočašća Sv. Ocu Papi Piju XII. predao naš glavni urednik dr Josip Andrić u svečanoj audijenciji na blagdan tog našeg Blaženika, čije je proglašenje Svecem Papa tom prilikom obećao

Kip je u pozlaćenoj bronci izradio Ivo Kerdić

Možemo danas s ponosom reći, da je prvi zametak toga historijskog događaja nikao u našoj »Obitelji«. U njoj i oko nje razvilo se prvo nastojanje oko uzveličanja i populariziranja svete hrvatske pojave bl. Nikole Tavilića. Odavle je došao poticaj za što veće raširenje njegova kulta i za podignuće njegova oltara u Jeruzalemu. Već kod ostvarenja tog jeruzalemskog oltara dao je vođa hrvatskog naroda dr Maček onaj divni duhovni program hrvatskog naroda u obliku molitvice, za koju je sam izjavio, da ju je izvadio iz duše hrvatskog naroda: »Kriste Bože, neka hrvatskom narodu dođe Kraljevstvo Tvoje!« Ta težnja za Kristovim Kraljevstvom u hrvatskom narodu sasvim je logički dovela do toga, da je vođa hrvatskog naroda eto sada i sa svečanom adresom stupio pred

(Nastavak na str. 626.)

PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC PREDAO JE SV. OCU PAPI NA PERGAMENI ISPISANU PREDSTAVKU HRVATSKIH BISKUPA S MOLBOM, DA SV. OTAC PROGLASI BL. NIKOLU TAVILIĆA PRVIM HRVATSKIM SVECEM

Slika prikazuje nadbiskupa Dra Alojzija Stepinca, kako hodočasnicima prevodi riječi Sv. Oca na hrvatski

BEATISSIME PATER

BEATUM NICOLAUM TAVILIC

ÆQUIPOLENTI CANONISATIONE SANCTORUM ALBO INSCRIBERE DIGNERIS

Datum Zagrabiae die 27. octobris MCMXXXIX

Desno: SNIMKA PREDSTAVKE HRVATSKIH BISKUPA, KOJA JE PREDANA 14. O. MJ. SV. OCU PAPI

Svečani hrvatski dani u Rimu

Bilo je u prošlosti brojnijih hrvatskih hodočašća u Rim, nego li ono, koje je iz Zagreba krenulo 10. o. mj. Ali ovo posljednje po svojem značenju ide u prvi red među ostalim hodočašćima.

Iz Zagreba je skupno krenulo do 150 hodočasnika, a pred Svetim Ocem našlo se okupljeno preko dvije stotine Hrvata. No nema hrvatskog mjesta, koje nije duhom pratilo na svetom putu hrvatske hodočasnike. Javili su se i Hrvati preko oceana, pridružujući se molbi svega hrvatskog naroda, da jedan njegov sin bude proglašen svecem. Diljem hrvatske domovine molilo se po crkvama zajednički u tu svrhu. Bila je to prava duhovna mobilizacija cijeloga hrvatskog naroda pod vodstvom duhovnih i političkih vođa.

Otuda ponos sviju nas, koji smo ostavljali Zagreb svijesni, da idemo pred Svetog Oca kao pravi predstavnici svega našeg naroda. Koliki su nam zaviđali na toj sreći!

Kad smo iza ugodna putovanja drugoga dana ujutro ugledali najčasniji grad svega svijeta, dočekali su nas na kolodvoru Hrvati, koji borave u Rimu, s Upravom i svećenicima iz Zavoda sv. Jeronima.

Najveći dio hodočasnika imali smo sreću stanovati u Vatikanskom Gradu, u neposrednoj blizini crkve sv. Petra i palače, gdje stanuje Sveti Otac. Mjesto da se hodočasnici odmore od duga puta, kako je to u programu bilo predviđeno, vidio sam mnoge, kako su odmah po dolasku otišli u najveću crkvu svijeta, da na grobu sv. Petra od srca obnove svoje Vjerovanje. U bazilici smo se svakog jutra sastajali na zajedničku sv. Misu i često navraćali, da se nagledamo ljepotâ veličanstvenoga hrama i njegovih ogromnih dimenzija, koje simboliziraju veličinu sveobuhvatne katoličke Crkve.

S veseljem i ponosom smo pogledali u Crkvi Sv. Petra mjesta, koja nas Hrvate vezuju na osobiti način sa središtem kršćanstva. Naš pokrovitelj sv. Jeronim tu ima poseban oltar s divnim mozaikom od Domenichina, koji prikazuje smrt svečevu. Tu počiva i papa Leon X., koji je banu Berislaviću poslao mač za obranu Klisa te Hrvate nazvao predziđem kršćanstva. Sahranjen je u njoj i Klement X., koji je tražio pomilovanje Zrinskoga i Frankopana. Na hrvatskoj pobožnosti i vjeri nadahnuo se najveći kršćanski pjesnik Dante: govoreći o silnoj ljubavi Sv. Bernarda prema Gospi u nebu veli, da se sam divio Bernardovoj ljubavi kao što se divi onaj, koji dođe iz Hrvatske i ugleda Isusov lik na Veronikinu rupcu. U Sv. Petru je i kip sv. Veronike, te se tu čuva i Veronikin rubac. Popeli

BEATISSIME PATER

REI publicae moderatores Croatici una cum Croatarum gente universa Metropolitae Croatici et Archiepiscopi Zagrabiensis rogationi ut pio nationis Croatiae filio BEATO NICOLAO TAVILIĆ sanctorum Coelitum honores decernantur sociose iungunt.

QUOD cum optatissimus mihi obtigerit honor ut praesentibus significem, officii duco declarare vel in primis populi Croatici fidelem in Ecclesiam Romanam animum quae et Aeternae Veritatis interpres infallibilis et iustitiae socialis patrona potens, et concordiae inter gentes adiutrix indefessa extitit.

POPULUS CROATICUS accepta ab Romanis Pontificibus ante mille et amplius annos religione Christiana per omnes res suas constantissime se praebuit earum quae supra memoravimus virtutum cultorem, quae solae fessum genus humanum in felicitatem, otium, tranquillitatem vindicare valent.

ITAQUE nil mirum si ab Leone X Papa populo Croatico honorificum »Antemuralis Christianitatis« cognomentum inditum est.

NATURA pacificus, educatione vero Christiana quamvis mitigatus, impavidus tamen indole, populus Croaticus primus omnium in toto terrarum orbe, iam anno sexcentesimo octogesimo foedus sancit ex iure gentium cum Sancto Papa Agathone quo foedere nunquam se, ut agros alienos manu capiat, bella gesturum promittit.

QUO promisso populus Croaticus per omne hoc mille et amplius annorum spatium honeste servato nihilo minus terrae suae propugnacula firmus et immotus defendit patriamque suam in eius legibus neque ullis subiectam externis retinuit.

RELIGIONE et cultu civili Christiano imbutus populus Croaticus amorem amore, pietatem pietate rependens nullo tempore fidem suam non solvit.

DECLARANT hoc saecularia populi Croatici ad ipsam salutem expediendam certamina quibus saepe cavebat simul ne suae cum Sacra Sede priscae consuetudines rumperentur atque documenta praebebat manifestissima filialis populi Croatici cum sacra Romana Ecclesia nexus ad hodiernum usque diem vigentis.

HUNC populi Croatici morem nulla unquam res labefactavit.

IGITUR, vestigia maiorum suorum continenter et constanter sequendo populus Croaticus exclamat:

SALVE · SANCTE PATER · SALVE

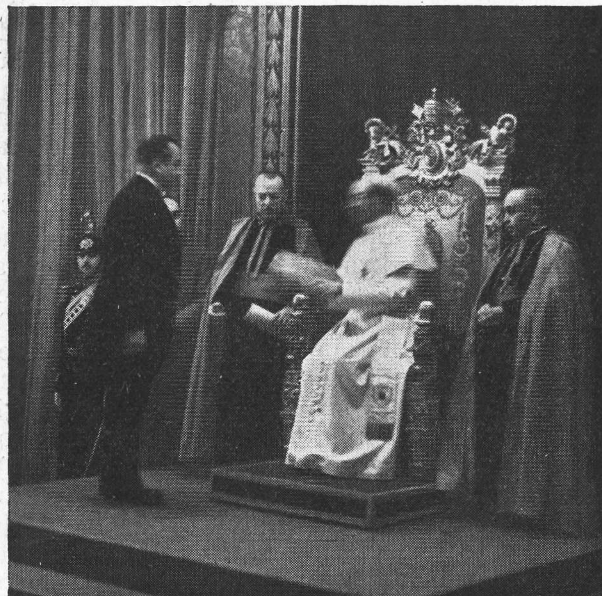
DATUM ZAGRABIAE DIE 8 · NOVEMBRIS MCMXXXIX

Dr Vladko Maček

Dux Populi Croatici

Lijevo: LATINSKI NA PERGAMENI ISPISANA PREDSTAVKA PREDSJEDNIKA DRA VLATKA MAČKA SVETOM OCU PAPI

IZASLANIK PREDSJEDNIKA DRA VLATKA MAČKA G. ĐURO MARŠIĆ PREDAJE U SVEČANOJ AUDIJENCIJI 14. O. MJ. SV. OCU PAPI PREDSTAVKU DRA MAČKA, KOJI SE PRIDRUŽIO MOLBI HRVATSKIH BISKUPA DA BL. NIKOLA TAVILIĆ BUDE PROGLAŠEN SVETIM

smo se i na kupolu bazilike. U njoj je besmrtni Michelangelo točno kopirao Panteon u istom obliku i veličini.

Istoga dana popodne su hodočasnici pošli na Trg Venezia, gdje je veleban »Monumento Nazionale«, kojim je moderna Italija htjela podići spomenik ravan onima starog Rima. Zatim su razgledali središte državnog rimskog života, Kapitolij, te Crkvu Ara Coeli s glasovitim kipom djeteta Isusa (Bambino Gesù) i grobovima carice Jelene Križarice i posljednje bosanske kraljice Katarine, koja je svoje kraljevstvo oporučno ostavila Sv. Stolici.

S posebnom pobožnošću smo pregledali Mamertinsku tamnicu, gdje su prvaci apostola Sv. Petar i Pavao bili zatvoreni. Zatim smo sišli na središte dnevnog rimskog života — klasički Forum Romanum, a odatle do Koloseja, mjesta, što je kao malo koje natopljeno krvlju svetih mučenika, koje su pogani bacali pred divlje zvijeri.

Pregledavši drugog dana s lijeve strane Tibera osim ostaloga Crkvu Duša od čistilišta sa zbirkom vidljivih znakova, koje su, prema vjerovanju, svete duše ostavile; te prekrasnu našu crkvu sv. Jeronima, izašli smo izvan Zidova starog Rima i razgledali, kako mnogi drže, najljepšu crkvu na svijetu — baziliku sv. Pavla (u njoj su slike sviju dosadašnjih Papa) i crkvu »Quo vadis«, mjesto, gdje se prema legendi Isus pokazao Sv. Petru, kad je ovaj htio pobjeći iz Rima. Osim toga smo posjetili i crkvu zvanu »tre fontane« (tri izvora). Tu su, kako priča legenda, potekla tri izvora na mjestu, gdje je odskočila glava Sv. Pavla, iza kako je bila odsječena. Odatle smo otišli u pohod samostanu trapista i njihovoj jednostavnoj crkvi u čistom rimskom slogu, te smo vidjeli i crkvu 10.000 mučenika-vojnika, a odatle se odvezosmo na sveto kršćansko grobište — Katakombe sv. Kalista, gdje smo se osobito zadržali na mjestu grobova sv. Tarzicija, sv. Cecilije (njezinu smo baziliku posjetili drugog dana) i u kapeli papa-mučenika. Istoga dana smo bili i u crkvi Bezgrešnog Začeća, gdje se nalaze čuvene kapucinske grobnice. Augustov žrtvenik mira (»Ara pacis«), koji je car podigao u vremenu, kad je u njegovu carstvu vladao mir, te njegov mauzole, bili su nam uvijek pred očima, kad smo svraćali mimo naš Sv. Jeronim. Ta obnovljena hrvatska oaza u Rimu dobit će na svojoj ljepoti i važnosti, kad se Augustov trg pred njom posve dovrši.

Cijelu polovicu dana trebalo je za to, da brzo pređemo Vatikanske zbirke: Biblioteku, Appartamento Borgia, Rafaelove Loggie i Stanze, Sistinsku kapelu i Pinakoteku. Uzalud smo u onoj množini željeli vidjeti i darove, koje su Hrvati poklonili Papi 1925. ili 1933., ali u brzini nije nam ih bilo moguće naći.

U daljnjem dijelu programa pohodili smo dominikansku crkvu Sv. Marije sopra Minerva, gdje je tijelo sv. Katarine Sijenske (jedina žena, koja je imala pravo javno propovijedati), i soba, u kojoj je umrla; zatim Panteon s grobom Rafaela (natpis: ovdje počiva onaj, koga se priroda bojala, jer ju je hvatao kao niko drugi; a sada priroda za njim plače, jer više nema onoga, ko bi ju znao tako dobro prikazivati kao on). Vidjeli smo i crkvu Isusu, središte baroknog (isusovačkog) stila; te Sv. Petra u Okovima, gdje se nalazi Michelangelov Mojsije i grob hrvatskog sitnoslikara Jurja Klovića. S pobožnošću smo prošli na koljenima uz Svete Stepenice, kojima je po predaji Isus prošao dolazeći k Pilatu te su bile prenesene iz Jerusalema u Rim; zatim smo razgledali papinsku crkvu, »majku sviju crkava« — Sv. Ivan Lateranski s krstionicom i grobnicom solinskih mučenika; iza toga bogate Lateranske muzeje od klasičnih do modernih misijskih.

U bazilici S. Maria Maggiore smo se poklonili jaslicama Isusovim, tijelu sv. Jeronima, a većina je hodočasnika bila u kolijevci dominikanskog reda — Svetoj Sabini te divnoj bazilici Sv. Klementa (grob Sv. Ćirila i Metoda) i crkvi sv. Križa (najveća relikvija Sv. Križa).

Hodočasnici su išli u grupama, vođeni dobrim tumačima (Dr J. Rožman, Dr A. Livajušić, A. Vidaković i F. Šojat) te su razgledali još mnogo drugih znamenitih spomenika. Hrvati su svojim brojem i discipliniranošću pobudili pažnju rimske štampe i građanstva, koje im je išlo u svemu ususret.

Razgledavanje Rima bilo je prekidano izletima na jezero Nemi (Kaliguline lađe), u papino ljetovalište Castel Gandolfo te Frascati (čuven sa svojih vina), Monte Pincio, do Milvijskog mosta, gdje se odigrala bitka između Konstantina i Maksencija. Posjetili smo i najznačajniju tekovinu modernog Rima — veličanstveni Trg Mussolinijev.

Ali kruna svega u Rimu bila je svečana audijencija kod Sv. Oca i to na blagdan Bl. Nikole Tavilića. To je bila prava svrha našeg puta. Kratko smo čekali. Sv. Otac nije došao nošen na nosiljci, nego se pojavio lako hodeći u bijeloj odjeći kao anđeo mira. Prve su mu riječi bile »Hvaljen Isus« i »Živjeli naši dragi Hrvati«. Zaludu je Dr Rožman upozorio hodočasnike: »Sv. Ocu se ne plešće«; nismo mogli izdržati. A kad su potekle njegove iskrene riječi iz srca na latinskom jeziku, ton i gestikulacija su govorili našim dušama. Zato i jest instinktivno pljeskala priprosta žena kod mene, iako nije razumjela jezika. I Svetog Oca je ganuo naš zanos. Nastavio je življe govoreći o našoj prošlosti, našoj ljubavi i našim željama obećajući, da će biti uslišane. Pobožno je stajao za pjevanja »Lijepe naše« i udaljio se odzdravljajući iz naše sredine s licem sretnog oca, praćen poklicima zahvalnosti.

Na dan audijencije bila je posebna delegacija hodočasnika primljena i kod Nj. Uz. kardinala Pellegrinettija, a skoro svi su bili primljeni kod Dra Miroševića-Sorga, poslanika kod Vatikana.

Odijelili smo se od Rima noseći vječni grad u uspomeni naših duša. Lijepo je bilo i prelijepo. Nisam se nimalo začudio, kad su hodočasnici na rastanku u Zagrebu zadovoljno dovikivali: Do viđenja drugi put!

K. Moskatelo

Novi list u povijesti Svete Hrvatske

(Svršetak sa strane 623.)

Svetu Stolicu konkretizirajući duhovnu pripadnost hrvatskog naroda Namjesniku Kristovu. A to se dogodilo i opet u vezi s akcijom za svetačko uzveličanje bl. Nikole Tavilića, koja se razvila iz kruga naše »Obitelji« i koju je hrvatski Episkopat na dan 14. studenoga o. g. u obliku molbe podnio Svetoj Stolici: nju je podupro svojom adresom i vođa hrvatskog naroda.

Uspjeh nije izostao. Papa Pijo XII. dao je izjave velike svoje radosti nad vjernošću hrvatskog naroda i svoje spremnosti, da kanonizira bl. Nikolu Tavilića, ako to Providnost Božja dopusti. Tom nastupu Hrvata pred Papu Pija XII. dala je i vatikanska štampa i sva svjetska javnost takvu važnost, da je taj uspjeh nadmašio sve nade i sva i najsmionija očekivanja. Hrvatski je narod doživio priznanje i odlikovanje, koje svakoga Hrvata može ispunjati najvećom radošću i najvećim ponosom.

Posebnu radost nad tim osjećamo mi oko naše drage »Obitelji«. I da ona u 11 godina svog opstanka nije ništa drugo postigla, nego samo dala poticaja za uspjeh toga velikoga historijskog događaja, mogli bismo mirne duše reći, da je ona izvršila veliko kulturno djelo u životu hrvatskog naroda i da njen opstanak nije bio uzaludan ni suvišan. Po njoj je došlo do toga, da je ispisan nov svečani list u povijesti Svete Hrvatske, koji će se spominjati, doklegod bude hrvatskog naroda.

Lijepo je kad čovjek nije sam

Napisao Andre Lichtenberger

Mama i gospođica otišle su na koncert. Mali Trott ostao je sam sa starom Terezom.

Tereza sjedi kraj prozora blagovaone i drži veliki nož u ruci. S jedne joj je strane košara s krumpirima, a s druge zdjela. Ona vadi krumpire iz košare, skida im velikim nožem koru, a zatim ih baca u zdjelu, dok joj kore padaju u pregaču. Trott sjedi nasuprot nje na svojoj klupčici. Promatra je ozbiljno i misli: »Pa to je zanimljivo. Kako je vješta ta Tereza. Nož brzo trči po krumpiru, a skida s njega samo koru. Kad bi Trott pokušao da radi kao Tereza, sigurno bi si odsjekao jedan ili dva prsta.«

Vani je mračno. Pravo sivo zimsko poslije podne. Kao da je jadno sunce zauvijek sasvim umrlo. Skoro se ne vidi kroz okna, koja su posve nahukana. Takvo je vrijeme, da Trott nema volje ni da se smije niti da skače, i pomalo se boji skore noći, koja polako širi svoj veliki i teški crni plašt. Tereza svojim prebijenim glasom pjevucka neku staru žalosnu pjesmu. Sve to stvara led oko srca.

»Tereza, pričajte mi koju priču!«

Stara Tereza podiže nos iznad svojih krumpira, počeše se iza uha i reče:

»Gospode Bože, dragi mali, ja ne znam pričati!«

Ali joj Trott odlučno odgovori.

»O! da! Terezo, vi znate pričati. Sve odrasle osobe znaju pričati, a kako ste vi već malo stari, vi morate znati mnogo priča, zar ne?«

Terezi laska to priznanje, ali je ipak zbunjena. Napokon predloži:

»Ako hoćete, gospodine Trott, ja ću vam pričati svoju pripovijesti, jedinu, koju znam.«

Dakako da je Trott pristao. Bit će zgodna ta priča, a sigurno i duga. Tereza je tako stara i sigurno je svašta doživjela. Tko zna? Možda je ona bila krsna kuma Pepeljuge ili baka Crvenkapice? Trott približi svoj stolac korpi s krumpirima, nasloni laktove na koljena, a bradu položi u dlanove i naćuli uši. A stara Tereza stade hrapavim glasom pričati svoju priču. Zgodna je ta njezina priča.

Prema toj priči stara je Tereza bila nekada lijepa djevojčica, s velikim pletencima na leđima. Nosila je bijele i ružičaste haljine. Imala je dva mala brata, dobru mamu i dragog tatu. Svi su oni stanovali u kući s crvenim krovom usred vrta. Bilo je u njoj veselo i sretno. Čitav dan su se smijali i mnogo zabavljali.

Onda su najprije otišla iz kuće dva mala brata. Čini se da su bili tako pametni, da ih je dragi Bog htio imati uza se. Jedne večeri su mnogo kašljali, zatim su postali crveni i poslije nekoliko dana odnijeli su ih iz kuće. Dobri Bog ih je pozvao. Na leđa im je stavio bijela krila, a na glavu zlatni krug. A sad su oni mali anđeli. Da, stara Tereza je sestra dvaju malih anđela. Kako bi to bilo smiješno, kad bi i ona imala bijela krila i zlatni krug...

A poslije je otišao i Terezin otac. Bio je dugo bolestan. On, koji je bio tako velik i jak, postao je mršav, tako mršav da su mu se kroz kožu vidjele kosti. Jednog jutra je i on otišao iz kuće i nije se više vratio. A Tereza i mama obukle su crne haljine, što su načinile kad su dva mala brata otišla. I zadržale su dugo te crne haljine.

A kasnije, malo po malo razbolila se i Terezina mama. Liječnici su joj davali mnogo ljekarija, ali nisu ništa koristile. Bila je sve teže bolesna i zaželila da vidi dva mala brata i tatu. Na koncu se oslobodila, da se k njima pridruži. Tereza je ostala posve sama. Mnogo je plakala, mnogo i jako.

Bila je jako siromašna. Morala je napustiti svoj kraj i svoju kućicu i sve ljude, koje je poznavala, jer nije imala što da jede. Uzeli su je bogati ljudi za služavku. Odgojila je dvoje male djece, ali kad su malo narasli, otpustili su je i više ih nije nikada vidjela. A jako ih je voljela. Kasnije je bila kod drugih ljudi u nepoznatim gradovima i onda opet kod drugih. I poslije mnogo godina postala je kuharica u kući mame Trottovog oca. A kad je otišla i mama, tamo odakle se više ne vraća, Trottov tata ju je zamolio da dođe k njima.

»A vi ćete uvijek ostati, je li, Tereza?« upita Trott.

»Tako dugo dok vaša mama bude htjela, gospodine Trott, ili dok mi dragi Bog ne dadne znak da dođem. Kadkada mislim, da će to možda biti skoro... Ali, svršila sam svoje krumpire. Idem potražiti svijeću.«

Stara Tereza digla se mučno i vukući noge otišla. Trott je ostao sam. Skoro se posve zamračilo. Vani je samo jedno slabo svijetlo, a veliki jablani u vrtu dižu se kao crni kosturi s mršavim rukama. Čuje se samo pravilno kapanje kišice i tužno jaukanje vjetra.

Trott je ozbiljno zamišljen. Jadna stara Tereza. Nije čudo da je tako često zlovoljna. Jako je žalosno gledati, kako odlaze mala braća i tata i mama i svi, koje volimo, pa ići od mjesta do mjesta k nepoznatim ljudima kao pas, koga ganjaju.

I odjednom se Trottovo srce sledi. Drhtao je od glave do pete na svojoj klupčici, jer mu je na pamet pala misao. Tereza je bila lijepa djevojčica ružičastih obraza i dugih plavih kosa. A sada je stara žena, sijede kose sa kvrgavim rukama. Trott je mali dječak, plav i ružičast. Hoće li možda i on jednog dana imati bore, sijede kose i kvrgave ruke?

Trott je snuždžen. Sigurno se radovao, što će biti velik. I lijepo je biti čovjek; biti jak i sla-

(Nastavak na str. 637.)

Sveti Nikola, djeca i darovi

Napisao Vilim Peroš

TREBAJU LI DJECA PRIČA?

Još malo, pa će doći i dan sv. Nikole, koji je svake godine 6. prosinca.

Danas, kada se svuda ističe načelo stvarnosti, neki su protiv toga, da se djeca zavaravaju bajkom o sv. Nikoli, koji da noću od 5. na 6. prosinca nosi u golemom košu na leđima obilje darova za svu dobru djecu. Pa nesamo roditelji, nego i neki odgojitelji po zvanju oštro ustaju protiv bajke o sv. Nikoli ističući apsurdnost postojanja takve bajke u vremenu, u kome živimo, u vremenu, kad već i seoska djeca znadu dosta toga o automobilu, aeroplanu i radiu. Pristaše takva mišljenja naglašuju, da se postojanje te bajke o sv. Nikoli kosi sa zbiljskim životom i t. zv. suvremenom stvarnošću.

Međutim stajalište tih pristaša t. zv. suvremene stvarnosti nesamo u pitanju raison d'être-a bajke o sv. Nikoli, nego uopće u pitanju bajke i priče za djecu ne može se opravdati iz mnogih razloga. U prvom redu, ako je istina, da je razvitak pojedinca kratko ponavljanje razvitka vrste, t. j. da je ontogeneza kratka rekapitulacija filogeneze, onda dijete proživljava i u svom duševnom razvitku one stupnjeve razvitka, koje je proživjelo i čovječanstvo. To bi bio biogenetski razlog opstanka bajke, pa i bajke o sv. Nikoli. Drugi je razlog pedopsihologijski, t. j. pojave kod djece možemo objektivno ocjenjivati samo u onom slučaju, ako se duševno spustimo na dječji duševni niveau, te se na taj način približimo djeci.

To je najlakše postići metodom introspekcije, t. j. na taj način, da se prenesemo duhom u doba svoga djetinjstva, pa da onim očima promatramo život i svijet i njihove manifestacije, kojima smo ih promatrali kao mala djeca. Ako ne postupamo tako, onda lako upadamo u t. zv. pedagoški teleomorfizam, t. j. u pojavu, da pojave kod djece promatramo očima odraslih. Izgleda da je baš taj pedagoški teleomorfizam razlog, što mnogi upadaju u krajnost obilježenu tobožnjim realnim gledanjem na pojave oko nas i na reakciju sa strane djece na te pojave.

DJEČJA SE DUŠA ZANOSI FANTAZIJOM

Da međutim djeca ne vole baš mnogo ekskluzivni realizam, mnogi nastavnici znadu iz iskustva, što ga imaju kod dijeljenja knjiga djeci za čitanje. Djeca gotovo uvijek spontano traže bajke i priče s neobičnim sadržajem. Wulfen je rekao:

»Djeca teže za knjigom, u kojoj prevladava užasno i senzacionalno.«

Radi toga će i bajka uopće, a tako i bajka o sv. Nikoli živjeti među djecom dotle, dok djeca budu imala sve one bitne karakteristike djece, dakle dotle, dok djeca budu djeca.

Sjetimo se samo, dok smo mi bili djeca, kako smo čeznutljivo očekivali mjesec prosinac, u kome dolaze sv. Nikola i Božić, a to i jesu najbitnije oznake, po kojima djeca zamišljaju taj mjesec. Darivanje djece o sv. Nikoli i Božiću kod nas je već postalo tradicionalnom pojavom. To ne bi bilo nikakvo zlo samo po sebi, ali je zanimljivo, da se kod nas djeca darivaju isključivo o ta dva sveca, iako bi djecu trebalo darivati nešto češće, dakako, koliko to ona zaslužuju.

IZBOR DAROVA DJECI O SV. NIKOLI

Međutim uz to obligatno darivanje djece o Božiću i sv. Nikoli nameće se i pitanje izbora darova, jer nije svejedno, čim se djeca darivaju. Roditelji moraju kod darivanja u prvom redu gledati na to, da po mogućnosti zadovolje dječje težnje, a to će moći u onom slučaju, ako saznaju, što im djeca žele za dar. Jedan takav način je onaj s pomoću pisama, t. j. kada djeca pišu sv. Nikoli, što bi željela na dar. To pismo treba da djeca pišu nekoliko dana prije sv. Nikole, da roditelji tako saznaju želje svoje djece. Ako se djeca sama ne dosjete, da svoje želje stave na papir, onda treba da ih na to podsjete na zgodan način sami roditelji. Osim toga, što će roditelji na taj način najlakše saznati za želje svoje djece, oni će moći zgodnim odgovorima svesti prevelike zahtjeve svoje djece na pravu mjeru, pa će im tako prištediti razočaranje. Nešto je teže s djecom, koja još ne znaju pisati, ali kod takve djece će roditelji i pitanjima, postavljenim u zgodnom obliku, saznati za želje svoje djece.

Uz neke uobičajene manje darove, slatkiše i sl., roditelji treba da daruju djecu i lijepim knjigama. Danas su već i dječje knjige dosta jeftine, pa kod većine roditelja ne će biti izbor dara djeci o sv. Nikoli, a taj treba da bude u prvom redu knjiga, toliko pitanje materijalne naravi. Treba stoga paziti na to, kakvu ćemo knjigu izabrati kao dar našoj djeci, jer ne treba zaboraviti, da je knjiga najbolji drug, koji kao najbolji prijatelj prati dijete u njegovu životu. Treba stoga paziti, kakva ćemo prijatelja, kakvu ćemo knjigu izabrati našoj djeci. Bizarno i senzacionalno najviše privlači dječju pažnju, ali treba imati na umu, da zanimljivo ne stoji uvijek u skladu s dobrim. Treba nastojati pronaći knjigu, koja će dijete zanimati, a koja će ujedno biti prožeta i etičkim principima.

Baš danas, kad su stripovi, i to uglavnom oni najgore vrste u moralnom pogledu, toliko zaokupili mlado i staro, baš danas treba s velikom pažljivošću birati djeci knjigu, koja će moći nadomjestiti čitanje tih strip-listova, a koja će osim toga biti prožeta i etičkim vrednotama.

Slika desno:
DIVNO JE, KAD VAS LIJEPA KNJIGA PRENESE DALEKO OD SVAKIDAŠNJIH BRIGA

KAKVE SE SVE KNJIGE DAVAJU DJECI NA ČITANJE

Istina je, da roditelji ne mogu znati, kakva bi knjiga bila najpogodnija za njihovo dijete, jer velika većina roditelja ne pozna toliko književnost, a da bi mogla izabrati baš onu knjigu, koja bi odgovarala mogućnosti shvaćanja njihova djeteta, a koja bi ujedno privukla živu dječju pažnju. Jednom sam vidio karakterističan prizor u jednoj zagrebačkoj knjižari. Bilo je to nekoliko dana uoči Božića. Neka gospođa je tražila u knjižarskog pomoćnika jednu knjigu za svoje dijete, a kad je pomoćnik pitao, koju knjigu i od kojega pisca želi, ona je iskreno odgovorila:

»To vi bolje znate, nego ja. Sin mi ima 12 godina i ide u treći razred gimnazije.«

Pomoćnik joj je na to dao jednu knjigu sa šarenim koricama. Gospođa je pogledala naslovnu sliku i uvez knjige, pitala je za cijenu, uzela je knjigu i platila. Zanimalo me je, koju joj je knjigu knjižarski pomoćnik dao, te sam ostao nemilo iznenađen kad sam vidio, da joj je dao Boccaccijeva »Decamerona«.

Kako se vidi iz toga primjera, ta gđa vjerojatno ni sama nije čitala »Decamerona«, a sigurno nije čitao ni onaj knjižarski pomoćnik, ali će ga čitati gospođin sin, učenik III. razreda gimnazije. Eto, što se sve ne kupuje za lektiru našoj djeci, kad se knjige kupuju po kriteriju o šarenilu naslovne strane i uveza i kad se one uzimaju kao čarape, po prilici i stručnom savjetu knjižarskog pomoćnika.

KAKO ĆEMO IZABRATI DOBRU KNJIGU?

Ako dakle mnogi roditelji ne znaju, kakvu knjigu treba da kupe svojoj djeci, onda neka upitaju za savjet ljude, koji se u to razumiju, pedagoge, a ne — knjižarske pomoćnike. Roditelji veoma dobro paze, kad kupuju djeci kaput ili cipele, ali su mnogo manje izbirljivi, kad se radi o knjizi za njihovu djecu. Ali kao što će loš kaput ili loše cipele slabo pristajati djeci, isto će tako slabo pristajati dječjoj duši knjiga, koja nije za dijete. Istina je međutim, da će nepristali kaput ili cipele svi odmah zapaziti na djetetu, a knjigu ne će, jer će takav nepristali kaput ili nepristale cipele deformirati djetetu vanjski izgled, dok će mu nepristala knjiga deformirati dušu, ali nju mnogi i ne zapažaju.

Ako ništa drugo roditelji ne učine kod izbora knjige za svoje dijete, onda je njihova najelementarnija dužnost, da knjigu, koju su namijenili djetetu, prije sami pročitaju i da prosude, je li ta knjiga za njihovo dijete ili nije.

Općenito treba istaknuti, da se kod izbora knjige za dijete treba držati načela, da najmlađoj djeci dajemo knjige, u kojima prevladava fantazija, a dalje treba postupno birati knjige sa sve jačim elementima realizma. Dok ćemo tako na pr. djetetu u devetoj ili desetoj godini dati u ruke Ivane Brlić-Mažuranić »Priče iz davnine«, ili koju knjigu iz »Knjižnice dobre djece« (na pr. Carare: »Čarobni kamen«, Butts: »Lažna kraljica«, Luka Perinić: »Dugi Martin« i dr., u dvanaestoj ćemo mu godini dati nekoga »Šegrta Hlapića«, pa Jagode Truhelke »Zlatka«, Sienkiewiczeve i Delly-jine (za djevojčice) knjige, a u trinaestoj i četrnaestoj mu možemo dati već neka Šenoina, Tomićeva, Đalskijeva i dr. djela. Dok dijete još ne zna čitati, treba mu dati lijepe slikovnice, a ono malo teksta ispod slike lako mu pročitaju roditelji, a dijete će ga vjerojatno ubrzo naučiti napamet. O izboru štiva za djecu opširno su i dobro pisali Eduard Spranger, Charlotte Bühler i dr., a Susanne Engelmann je podijelila čitavo doba djetinjstva i mladenaštva u pet odsjeka: 1) je doba od 2.—4. godine brace ili seke, 2) od 4.—7. god. je doba bajka, 3) od 7.—12. godine je doba Robinsona, 4) od 12.—14 .godine je doba balada, 5) od 15. (17.) do 20. godine je lirsko poetično doba. Prema tim odsjecima traži Engelmannova da biramo i lektiru djeci, jer će na taj način djeca ono, što čitaju, potpuno i razumjeti, jer će to biti adekvatno njihovoj perceptivnoj snazi, t. j. njihovu razumijevanju. Svakako treba dobro paziti na izbor knjige, koju kanimo dati na dar i sada, o sv. Nikoli, djeci, jer dobro reče Herder: »Knjiga je često čovjeka za cijeli život naobrazila ili pokvarila . . .«

Historijski časovi

PRINC ERVIN LOBKOWICZ, JEDINI PRAVI KOMORNIK SVETOG OCA IZ NAŠIH KRAJEVA, STIGAO JE S HRVATSKIM HODOČASNICIMA U RIM, TE SE PRIGODOM SVEČANE AUDIJENCIJE 14. O. MJ. PRIJAVIO U KOMORNIČKU SLUŽBU NJEGOVE SVETOSTI, KOJU OBAVLJA SVAKE GODINE TJEDAN DANA

HRVATSKI ODLIČNICI PRED PRIJESTOLJEM PAPE P

Ispred sviju 250 hodočasnika, koji su bili u historijskoj hrvatskoj audijenciji k biskupe, predstavnike hrvatskog narodnog vodstva Đuru Maršića i dra Ivana

Redovito Sv. Otac prima u srijedu i od toga pravila se lako ne odstupa. Ali Papa je iz velike blagonaklonosti prema hrvatskim hodočasnicima primio Hrvate u posebnu audijenciju u utorak i to 14. o. mj., na sam blagdan Bl. Nikole Tavilića, čije su proglašenje svetim hrvatski hodočasnici molili od Sv. Oca Pape. Predvođeni od hrvatskog metropolite Dra A. Stepinca, sarajevskog nadbiskupa Dra I. Ev. Šarića te šest hrvatskih biskupa ušli su hodočasnici u svečanu dvoranu Konzistorija radosno očekivajući bijelu pojavu Kristova Namjesnika na zemlji. Došao je među njih s »Hvaljen Isus« burno pozdravljen od Hrvata, koji su zapjevali »Do nebesa.« Nakon toga je Sv. Ocu pristupio nadbiskup Dr Stepinac predavši mu predstavku hrvatskih biskupa. Iza njega je to učinio i g. Đ. Maršić predajući adresu Dra V. Mačka, koji se pridružio molbi hrvatskih biskupa za kanonizaciju Bl. Nikole Tavilića. Zatim je Papa održao hodočasnicima temperamentan govor, koji je započeo riječima: »Živjeli naši dragi Hrvati!« Izrazio je radost, što vidi toliko brojne Hrvate, koji su došli, da mu zasvjedoče svoju vjernost, koja je tradicionalna u hrvatskom narodu. Obećao je ispuniti želje Hrvata, koje su izražene u

HRVATSKI HODOČASNICI IZA SVEČANE AUDIJENCIJE KOD SVETOG OCA PAPE PIJA XII. 14. STUDENOGA

kod Pape Pija XII.

PIJA XII. U SVEČANOJ AUDIJENCIJI 14. STUDENOGA
kod Sv. Oca Pape na dan bl. Nikole Tavilića, vidimo ovdje hrvatske nadbiskupe i
na Pernara, vatikanskog poslanika, predstavnike franjevačkih redova i druge

DR ĐURO KUNTARIĆ PREDAO JE SVETOM OCU PRIGODOM SVEČANE AUDIJENCIJE 14. STUDENOGA U BIJELU KOŽU UVEZANI ŽIVOTOPIS BL. NIKOLE TAVILIĆA, KOJI JE NAPISAO O. DR BERNARDIN POLONIJO, I BAŠ ZA OVU SVEČANU ZGODU IZDALO HRVATSKO KNJIŽ. DRUŠTVO SV. JERONIMA

predanim predstavkama. Na koncu je podijelio blagoslov svim prisutnima, njihovim najdražim, osobito omladini, cijelom hrvatskom narodu i domovini.

Govor Sv. Oca je na sve prisutne ostavio veoma jak utisak te izazvao veliko oduševljenje. Zatim je preuzv. g. Dr Stepinac zahvalio Sv. Ocu moleći za dozvolu, da hodočasnicima protumači na hrvatskom Papine riječi, nakon čega su prisutni otpjevali »Zdravo Djevo«. Naš glavni urednik Dr J. Andrić predao je tada Sv. Ocu Kerdićev kip Bl. Nikole u pozlaćenoj bronci, na čemu je Papa toplo zahvalio razgovarajući s Drom Andrićem. Dr. Đuro Kuntarić je Sv. Ocu predao u bijelu kožu uvezan životopis »Bl. N. Tavilića«, koji je Papa sa zanimanjem pregledao. Još se tom zgodom prijavio u komorničku službu Nj. Svetosti i princ Lobkowicz, nakon čega je otpjevana »Lijepa naša«, koju je Sv. Otac saslušao stojeći sklopljenih ruku. Oprostio se s hrvatskim biskupima, Drom Mirošević-Sorgo, poslanikom kod Vatikana i drugim odličnicima te se udaljio praćen oduševljenim poklicima hodočasnika, kojima je prijem kod Sv. Oca bio najljepši doživljaj na njihovu putu.

K. M.

BILI SU PO OBIČAJU FOTOGRAFIRANI U JEDNOM OD KRASNIH VATIKANSKIH DVORIŠTA

Sve slike foto Felici

HITAC U TAMI

ROMAN O TAJNI JEDNOG UMORSTVA — NAPISALA ANA HRUŠKA — PREVODI V. S.

(Nastavak)

»Ne, ne, gospodine majore, ja nijesam poludio! Ali recite — zar vam baš ništa nije upalo u oči prigodom našeg zadržavanja u vili Lotos?«

»Meni? Ne! Što mi je trebalo upasti u oči?«

»Razmislite malko: kad smo se približavali vili, zar nijesmo vidjeli dva rasvijetljena prozora, iz kojih je usprkos spuštenih zastora probijalo svijetlo?«

Svakako, ali na tome nema ništa osobito.«

»Na tome ne. Ali mi smo vidjeli, da se na prozoru s desne strane ugasilo svijetlo, kad smo udarili zvekirom o vrata. Kasnije smo doznali, da prozor s desne strane pripada sobi za studij dra Fostera, koji je međutim, kako nam je rečeno, napustio kuću već nekoliko sati ranije.«

»Da, istina je . . . sad, iza što ste to kazali, pada mi u oči.«

»A onaj drugi — prozor s lijeve strane? Zar nijeste dobili dojam, da se iz sjaja prozora dade zaključiti, da je otraga veoma dobro rasvijetljena soba?«

»Bezuvjetno!«

»A kad su nas uveli u istu prostoriju, gorjela je samo jedna jedina žarulja sipod gustog zaklona. Inače se čini upravo obratno. Čovjek čita, piše ili radi, ako je sam, kod jednog svijetla, a jače rasvjetljava prostoriju, kada dobije posjet. U našem slučaju učinjeno je upravo obratno: potamnjena je prostorija prije nego li su nas primili.

»Ali čemu to?«

»To mogu da razjasnim samo na jedan način: Htjelo nam se onemogućiti, da točnije vidimo i promatramo gospođu Foster. Iz toga se nužno zaključuje, da ona nešto krije.«

»Doista je tako, . . . ali što bi to moglo biti? Možda taština? Francuskinje su većinom tašte, ali ona je ipak stara . . .!«

»Upravo u to sumnjam, kao i u to, da je Francuskinja ili američka državljanka!«

»Kako — vi je ne smatrate starom? Zar ste joj se zato udvarali?«

»Ne zato. Udvarao sam joj zato, jer sam je htio čuti duže govoriti i zatim joj dati znati, da nijesam pao na glavu, kako je ona to mislila. Ona je veoma lukava — ni časka nije ispala iz kolotečine. Usprkos toga siguran sam u svoju stvar: oči, kretnje i glas govore, da je mlada, dok je ostalo vješta gluma, koje svrhu još ne prozirem.«

»Radi čega vjerujete, da ona nije Francuskinja?«

»Zašto sam ja izabrao ime Glasrotter?« zapita Silas smiješeći se.

»Hm!«

»Ne pogađate! Onda ću drukčije zapitati: mislite li, da Francuskinja može odmah prvi put izgovoriti ovo ime? Ja ne! I ona ga je bez poteškoće izgovorila više puta i to pravim njemačkim izgovorom. Budući da je to tako lako mogla učiniti te nam dala kazati, da ne zna njemački, ja je upravo za to smatram Nijemicom.«

»Zašto ne Amerikankom?«

»Ne mogu vam to točnije razjasniti, ali to osjećam . . . Amerikanke nijesu tako fine, nego više određene i samosvijesne. Međutim rado vjerujem, da je bila u Americi — možda i duže vremena. A i crnkinja govori za to?«

»Šteta, što nijesmo vidjeli sina!«

»Kad je stala govoriti o njemu, odmah sam pomislio, da se ni pod koju cijenu ne će pokazati i da za to imade važne razloge. Ne iznajmljuje se badava tako udaljena vila i gluhonijemi za slugu. ‚Znanstveni studij' je naravski samo obmama — studijem se je ovaj dobar čovjek mogao baviti negdje i u Americi! Još jedno mi je palo u oči, i to je bio zapravo glupi šahovski potez gospođe Foster: da još nikada nije ništa čula o spiritizmu!«

»To se i meni pričinilo skoro nemogućim! Danas, kad se o tome toliko govori i piše, ne da se ni zamisliti, da netko o tome ništa nije čuo!«

»Zacijelo. Upravo za to, jer je kazala, da o tome još nikada nije čula, više o njemu razumije. Budući da se spiritisti po prirodi stvari mnogo bave hipnozom, htjela je gospođa Foster igrati ulogu neznalice. Ali upravo time mi je izdala, da o pravoj svrsi našeg posjeta nije tako neobaviještena, kako se pričinila.«

Major se uzbudio.

»Gospodine Hempelu . . .! Zar hoćete da ustvrdite, da je moja jadna kćerka . . . u ovoj kući . . ., da su ova gospođa Foster . . . ili njen sin u igri . . .?«

Od silnog uzbuđenja jedva je izgovorio ove riječi. Silas je mirno položio svoju ruku na njegovu.

»Ne uznemirujte se, gospodine majore! Nema ni govora o tvrdnjama, najviše o predmnjevama ili mogućnostima. Budući da mi se prigodom našeg posjeta u vili Lotos koješta činilo sumnjivim, ne smatram isključenom mogućnost, da smo zaista prispjeli pred pravu kovačnicu.«

»Ako su vaše pretpostavke ispravne... i u to više ne sumnjam..., tada bi dakle ovaj Foster bio onaj čovjek, čijoj je volji podvrgnuta moja kćerka..., čovjek, koji je ubio Holcmana.«

»Ova mogućnost postoji bez dvojbe, čak i vjerojatnost, ali sigurnost moramo tek pribaviti. Mogućnosti bez dokaza nemaju nikakvu vrijednost. Sutra ću ispitati ispravnost podataka gospođe Foster o sebi i sinu, a zatim...«

Prestao je govoriti, jer su kola, u kojima su se vozili, nenadano usporila brzinu i vozila vrlo polagano. Major se nagnuo iz otvorenih kola, da vidi, što se dogodilo. I Silas je povrh njega isto tako pogledao van.

Bili su na malenom zaokretu. Neki drugi zatvoreni auto dolazio im ususret, i to ne posve propisanom vožnjom. To je očito prinukalo šofera na oprez, jer se nije moglo znati, da li je šofer zatvorenog auta malko pripit, budući da se nije držao propisa.

»Nije ništa,« detektiv će, »samo drugi auto.«

Baš tada prošla su oba automobila jedan pokraj drugoga. Reflektori otvorenog automobila, u kojemu je sjedio major sa svojim pratiocem, rasvjetljavali su nekoliko časaka drugi automobil, tako da se na njemu mogla raspoznati svaka pojedinost.

Skoro u isto vrijeme kriknuo je major: »Lidijo!!«

Zatim je bez promišljanja viknuo šoferu: »Okrenuti! Za drugim automobilom!«

Auto se lagano okrenuo i vozio za onim drugim.

I Silas je prepoznao Lidiju Holcman. I njemu je izmaknuo glas iznenađenja. Oba čovjeka su se pogledali bez riječi. Major je problijedio, tijelo mu se treslo i teško je disao od uzbuđenja. Rukom je prešao preko čela.

»Bila je Lidija, zar ne?« promucao je tjeskobno.

»Da, ona je bila..., ako opet ne ćete da povjerujete u kakvu zamjenu!«

Major je nijemo tresao glavom. Hempel se već osvijestio.

»Gospodine majore,« on će. »Sad ne smijete počiniti kakvu ludost, jer možete sve pokvariti. Ni vaša kćerka ni oni u vili Lotos ne smiju slutiti, da mi slijedimo gospođu Holcman. I mi sami moramo se ograničiti na to, da utvrdimo, kuda ide.«

Major nije odgovorio. Silas poviče šoferu: »Ugasiti svijetlo! A zatim doći samo tako blizu, da vidimo, ali da ne budemo viđeni!«

Njegovi su nalozi bili izvršeni. Auto je vozio bez svijetla prilagođujući svoju brzinu brzini prednjeg automobila. Nakon nekog vremena usporio je vožnju i zatim se zaustavio.

Hempel i major mogli su još točno raspoznati komad automobila, koji je stajao sprijeda. Zaustavio se upravo na mjestu, gdje je skretao ulaz k vili Lotos. Lidija Holcman, koju su raspoznavali samo po obrisima, izašla je iz automobila i uputila se prema kućnom ulazu. Hodala

U DANAŠNJEM RATU NI OVAKVI PRIZORI NISU RIJETKI
(Foto Ufa)

je polagano oklijevajući i tromo, kao da nosi teret ili da se bori proti nevidljivom otporu.

»Okrenuti!« naredi Silas ovog puta prigušenim glasom šoferu. »Natrag u grad!«

Pri tom je čvrsto uhvatio za ruku majora, koji nije bio nimalo sporazuman s ovim njegovim nalogom.

»Tako mora biti! Vašoj kćerci ne prijeti nikakva opasnost, jer nije po prvi put ondje. Bilo bi međutim besmisleno, kad bismo je slijedili u kuću, jer je ni pod koju cijenu ne bismo vidjeli. Onaj čovjek bi je prije usmrtio, nego li odao svoju igru.«

XVIII.

Šuteći su se odvezli kući. U majoru je niknula lagana nada: nije li mogla doista biti takva zamjena? Kad bi ga samo Lidija kod kuće mirno čekala!

Ali ova nada nije bila dugog vijeka. Kad je major, iza što se oprostio od Hempela, prispio kući, našao je u sobi samu majoricu, koja ga je neustrpljivo čekala.

»Gdje je Lidija?« zapita on tjeskobno.

»Lidija? Ona zacijelo već spava! Pred sat i po pošla je na počinak. Bila je silno uzbuđena. Moraš naime znati, da je odmah nakon tvoga odlaska došao sudski podvornik i donio joj

poziv, da sutra ujutro u devet sati dođe k sucu istražitelju. To ju je strahovito uzrujalo i...«

Major se ne dočekav da žena završi uputio prema vratima kćerine sobe za spavanje, gdje je snažno zakucao.

Kucanje je ostalo bez odgovora. Vrata sobe bila su zatvorena. I druga vrata, kroz koja se ulazilo u sobu s dvorišne strane, bila su zatvorena, ali su na sreću imali njihov ključ, pa su ih otvorili.

Lidijina soba je bila prazna i krevet nedirnut. Major je teško uzdahnuo i srušio se u naslonjač smućeno zureći preda se.

Bilo je dakle istinito... istinito sve ono, u što je on malenim ostatkom nade još sumnjao... Bez riječi vratio se u svoju sobu i ondje stao hodati amo-tamo. Nakon dvosatnoga hodanja vratio se k ženi i zapitao, je li se Lidija već vratila.

»Ne..., ili bolje ne znam točno, jer je nijesam čula. Časak prije bila sam u njenim odajama, ali nje još nije bilo.«

I koristeći priliku nadoda tjeskobno: »Dragi Franjo, silno sam zabrinuta. Zar mi ne ćeš kazati, što sve to znači?«

I preko njena očekivanja major nije planuo, nego je nježno uzeo njenu ruku u svoju i odgovorio uzdrhtalim glasom:

»Alfredino, toga ti još ne mogu kazati. Predugo bi trajalo, a i sâm sam odviše uzrujan, da ti mogu sve to razjasniti. Ustrpi se dakle... Pođimo da vidimo, da li se Lidija konačno vratila!«

Bila je tu. Sjedjela je još potpuno odjevena u naslonjaču kraj kreveta i iscrpena buljila preda se.

»Dobra večer, Lidijo,« major će.

Skočila je na noge ne prestrašeno ili zbunjeno nego prijazno smiješeći se.

»Dobro veče, oče! Želiš li štogod od mene?«

»Da, htio bih znati, kako ti je..., a zatim..., zar mi, drago dijete, ne ćeš kazati, gdje si bila tako kasno? Zar nijesi htjela već pred nekoliko sati poći na počinak?«

»Da..., bila sam silno umorna i htjela sam odmah leći.«

»Zašto si izašla?«

»Izašla ...? Ja? Ali ja nijesam bila vani, oče!« ona će začuđeno.

»Oko sedam sati povukla si se u svoju sobu i sada je već prošlo deset sati!«

»Doista, zar je tako kasno? Morala sam od umora zaspati ovdje u naslonjaču... čudno! I sanjati sam morala također...«

»Što si to sanjala?« major će žurno.

Lidija je rukom prešla preko čela. Bolan izraz pojavio se na njenom blijedom licu.

»Ne znam više..., ali stalno je, da sam sanjala... teško sanjala! Još osjećam to...!

»Zar se više ničega ne možeš sjetiti?«

»Meni je,« ona će zabludjelim pogledom, »kao da sam putovala... ne, letjela..., cesta..., stabla..., kuća..., tama...,« ponovo je prešla rukom preko čela, da najposlije zdvojno potrese glavom. »Ne mogu se sjetiti..., ali bio je težak, težak... zao san...«

Zatim je sklopila oči i srušila se u naslonjač. Duboko je i pravilno disala. Zaspala je.

»Svuci je. Položit ćemo je u krevet,« major će. »Ako se probudi, ne pitaj je ništa više! Ona je bolesna i potrebna počinka.«

Prestrašena majka nije se usudila ništa pitati. Žurno je svukla svoje dijete, majorovom pomoću položila u krevet i pokrila. Zatim se oboje šutke udaljilo.

Premda je major znao, da Lidija ove noći ne će napustiti kuću, nije on kao ni njegova žena ni časka zatvorio oči.

Lidija je još čvrsto spavala, kad joj je majorica narednog jutra točno u osam sati donijela doručak. Teškog je srca probudila kćerku.

»Rado bih te bila još pustila spavati,« ona će izvinjavajući se, »ali pozvana si na sud. Znadeš, srce moje, da moraš biti u devet sati kod suca istražitelja.«

»Znadem, majko.«

Časak je još zamišljeno zurila preda se, a zatim se dignula i žurno se stala prati i odijevati.

Majorica, koja je ostala u sobi, čudila se Lidijinoj mirnoći.

»Pravo je, dijete moje,« ona će, »da te poziv na sud ne uznemirava. Uostalom to je samo formalnost... pitat će te ono isto, što su te jednom već pitali. Budući da ništa ne znaš, stvar je jednostavna.«

»Da, sve će biti jednostavno,« Lidija će potpuno mirno, »jer znadem sve, pa i to, ko je ubio Gerdija.«

»Lidijo!« poviče major, koji je baš tada ušao u sobu. »Zar ti to znaš? Zar nam dosada nije kazala istinu? Ko je?«

Lidija je položila prst na usta.

»Mir, ne pitajte me! To smijem kazati samo sucu istražitelju... naredio mi Gerdi.«

Uzaludna su bila sva daljna pitanja i navaljivanja, jer je Lidija ostala kod svoje izjave.

Major ju je otpratio u sudsku palaču. Ondje su ga uljudno, ali odlučno zamolili, da u predsoblje pričeka na svoju kćerku. Nitko nije smio biti kod preslušavanja.

Iznutra, iz kancelarije suca istražitelja, nije se čuo ni glas, prolazio je četvrt sata za četvrtom sata — za majora vječnost — i Lidije nije bilo vani.

Nenadano bila su otvorena vrata, ali nije se pojavila Lidija, nego sudac istražitelj dr. Wasmut.

»Gospodine majore, molim. Vaša je kćerka pala u nesvijest. Već sam pozvao liječnika.«

Major je upravo poletio u kancelariju, gdje je našao svoju kćerku u nesvijesti na sofi. Pod glavu su joj postavili svežanj spisa, budući da nijesu pri ruci imali jastuka.

»Nikako ne mogu pojmiti,« reče sudac istražitelj sućutno, »kako se to brzo i nenadano dogodilo. Gospođa Holcman je mirno i sigurno svjedočila i saslušala čitanje zapisnika. I potpisala je zapisnik čvrstom i sigurnom rukom. Onda su je sile morale napustiti. Dogodilo se brzo i bez

dalnjega bi bila pala na tlo, da slučajno nijesam bio blizu nje te joj u pravo vrijeme bio u pomoći.«

»Zar je uspjeh vašeg razgovora s mojom kćerkom službena tajna, gospodine suče istražitelju? Ne bih li ja mogao doznati, što je iskazala?« zapita major.

»U ovom slučaju da, jer će sutra sve biti u novinama. Gospođa Holcman kazala je konačno istinu. Označila je Hartviga Hentera za ubicu svoga muža i priznala, da je ubistvo izvršeno radi nje. Kako sam već ispočetka predmnijevao, stvar se je dogodila otprilike ovako: Henter je bio u sobi kod gospođe Holcman i upravo joj očitovao ljubav, kad li je neočekivano unišao Gerard Holcman. Što su zatim obojica govorili, toga se gospođa Holcman ne može se više sjetiti, jer je bilo silno uzbuđena. Međutim je dobro vidjela, da su obojica povukli revolvere i da je Henter prvi pucao. Ona uostalom nije nikada bila ljubovca inžinjera Hentera. On ju je neprekidno progonio svojim ljubavnim ponudama. Nakon što je pao hitac, ona se privremeno onesvijestila i pribrala se tekar iza što je pazikuća udario u zvono. Međutim je Henter dao maha petama, a gospodin je Holcman izmislio komediju, koja je trebala njegovu čast uščuvati neokaljanom.«

Sudac istražitelj je zašutio. Franjo pl. Marchstätten je problijedio kao mrtvac. Užas se zrcalio na njegovom poput smrti blijedom licu.

Tada je unišao liječnik i svu pažnju posvetio Lidiji.

Major se konačno pribrao i približio se posvema sucu istražitelju.

»Gospodine suče! Ono, što vam je ispričala moja kćerka, izmišljeno je od početka do kraja. Prisižem, da niti jedna riječ nije istinita. Ta ona nije bila prisutna, kad je pao hitac . . .«

»Jeste li, gospodine majore, bili sami prisutni, kad to tako odlučno tvrdite?«

»Ne, nijesam. Usprkos toga znam sigurno, da je laž sve ono, što je Lidija ovdje pred vama iskazala. I to ne namjerna laž, ali ipak laž, nabajana joj u hipnotičkom snu od samog ubice, da tako od sebe otkloni sumnju! Oh, vjerujte mi, gospodine suče! Ja to znam sigurno i ja ću vam pribaviti dokaze.«

Lidija se probudila. Liječnik je pristupio k sucu i s njime potiho govorio.

»Što će sada biti s mojom kćerkom?« konačno zapita major, koji duže nije mogao svladavati svojeg nemira.

»Gospodin dr. Schwarz kaže mi upravo, da je vašoj kćeri nužno potreban mir, jer boluje od živaca. Budući da više ne postoji nikakav razlog, da je dalje ovdje zadržim, to njenom odlasku ne stoji ništa na putu. U kućnoj njezi ona će se po svoj prilici brzo oporaviti. Dr. Schwarz vam uostalom savjetuje, da pozovete liječnika specijalistu za živčane bolesti, i preporuča vam gosp. profesora Königshofena, koji je ujedno glasovit psihijatar.«

Lidija je dakle bila slobodna i Marchstätten ju je mogao odvesti kući.

XIX.

Istoga dana o podne bio je inžinjer Hartvig Henter uapšen u svojoj pisarni kao Holcmanov ubica i odveden u istražni zatvor.

Prije nego li je vijest o njegovom uapšenju prispjela u novine, doznao ju je pukovnik pl. Eltz od suca istražitelja, kad je ovaj polazio na objed u hotel »Slon«.

Pukovnik nije bio zloban čovjek. Ali ako se ovoga puta veselije vraćao kući, bilo je samo s razloga, što je s jedne strane već odavno bio osvjedočen o krivnji Hentera i što je s druge strane ovaj Lidijinim priznanjem konačno za uvijek proigrao kod Serene. Kolikogod je naime njegova kćerka uporno ostajala kod svojeg uvjerenja i svojih odluka, ovoga će puta morati popustiti. Čovjek, koji progoni njenu prijateljicu ljubavnim ponudama, a u isto vrijeme i njoj hini ljubav, ne može više imati mjesta u Sereninu srcu. To će biti gorko probuđenje, ali za to za uvijek.

Međutim dogodilo se ponovo, kao već češće u ovoj stvari, posve drukčije, nego li je očekivao pukovnik. Kad je naime Serena iz njegovih ustiju doznala, što se dogodilo, nije protrnula, kako je pukovnik predmnijevao. Ona je, istina, problijedila i prestrašeno viknula: »Uapšen! . . . Doista uapšen? Jadnog li Hartviga! Kako će to njega nevina teško pogoditi!« U glasu, kojim je to govorila, ležala je duboka vjera u Henterovu nedužnost. Pukovnik ju je zbunjeno promatrao.

(Nastavit će se.)

Dobar tek

Kolač od jabuka. Treba nam 5 dkg maslaca, 12 dkg šećera, 4 žutanjka, 25 dkg jabuka, snijeg, 5 dkg mrvica, 5 dkg lešnjaka, 5 dkg brašna. Miješamo maslac, žutanjke i šećer, kad je dobro izmiješano, dodamo oguljene i naribane jabuke, samljevene lešnjake, mrvice i na koncu dodamo brašno i snijeg. Pripravimo oblik od torte i pečemo oko pola sata. Pečeno posipamo šećerom od vanilije.

Punjeni krumpiri. Krumpiri se ogule, izdubu i pune slijedećim nadjevom: sameljemo četvrt kg šunke ili kuhanog suhog mesa, pomiješamo sa 1 žumanjkom, nasjeckanim lukom i peršunovim lišćem prepečenim na masti, malo vrhnja i papra. Ovako napunjene krumpire poslažemo u namazanu tepsiju, prelijemo vrhnjem i pečemo.

Z. L. P.

Kuhinjski kalendar

Studeni Ponedj. **27**	Objed: Juha od krumpira. Pirjani govedi odrezak, restani krumpir, salata od zelja. Voće. Večera: Punjeni krumpiri, salata od cikle.
Utorak **28**	Objed: Juha od sitnine od guske. Pečena guska, pirjano zelje, okrugljice od žemlje. Pita od jabuka. Večera: Guska od objeda.
Srijeda **29**	Objed: Juha od rajčice (konzerva). Naglo pečeni kare, varivo od kelja. Kuhani kesteni. Večera: Okrugljice od sira s prženim mrvicama.
Četvrtak **30**	Objed: Juha od krupice. Sekeli gulaš i kuhani krumpiri. Drobljenac od brašna s malinovim sokom. Večera: Cvjetača s maslacem, pečena teleća jetra.
Petak **1**	Objed: Juha od graha. Francuski krumpir, zelena salata, palačinke sa sirom. Večera: Krpice sa krupicom.
Subota **2**	Objed: Juha od teletine, polpete, varivo od poriluka. Večera: Pečena jaja, zelena salata.
Nedjelja **3**	Objed: Začinjena juha od sitnine od patke. Pečena patka. Salata od kupusa i krumpira, mlinci. Kolač sa jabukama. Večera: Patka od objeda.
Ponedj. **4**	Objed: Juha od suhog mesa s krumpirom i prekrupom. Kuhana suha svinjska rebra. Varivo od kiselog zelja. Kompot od jabuka. Večera: Jastučići punjeni pekmezom.
Utorak **5**	Objed: Juha od govedine. Kuhana govedina, umaka od hrena, restani krumpir. Jabuke. Večera: Hrenovke sa senfom.
Srijeda **6**	Objed: Juha od mrkve. Risoto od teletine, zelena salata. Večera: Jaja pečena na slanini, zelena salata.

Kućni savjeti

Popravljanje starih ćilima. Dugogodišnjom uporabom zamrljaju se i izgube sjaj i najfiniji ćilimi. Da im povratimo prvašnji sjaj, moramo ih temeljito isprašiti. Tko nema za to potrebne ručne sisaljke, taj neka ćilim dobro isprаši štapom. Najbolje ćemo ga isprašiti ako ga licem prostremo na travu, te ga dobro izudaramo štapom. Tako radeći iz njeg će ispasti skoro sva prašina. Zatim ćemo ga dobro iskefati s obje strane, te napokon lice ćilima istrti kiselim zeljem. Neke domaćice običavaju istrti ćilim krpom, umočenom u rasol kiselog zelja. Nu osim toga može se ćilim istrti krpom, namočenom u ocat, ili u razrijeđeni salmijak, a zatim se otare suhom krpom Tako se čiste ćilimi. Dobar ćilim, koji se je počeo derati, treba iskrpati; pa će nam poslužiti još koju godinu. Ako je slab pri krajevima, onda ga treba obrezati i zarubiti, ili ga opšiti povoštenim platnom. Ako je pako slab na kojem drugom mjestu, onda ćemo ga popraviti vunom u zgodnoj boji.

Pranje vunenih tkanina. Vunene se tkanine peru najbolje ako se u 20 l vode uspe pola litre salmijaka. U toj se vodi isperu, ali se ne izažimaju rukama, već se prostru preko daske i tako se suše. Ne smiju se sušiti blizu peći, ili na jakom suncu. Glačati se smiju dok su još vlažne, nu samo preko vlažne krpe i to jednim pravcem. Ne smiju se pri glačanju ni previše pritiskivati glačalom. Vunene se tkanine dakle ne smiju prati ni u lužnoj vodi, a ni u sapunici.

Ivan Sitarić

Voćarstvo

VAŽNOST POKUSNIH VOĆAKA

Ima u nas još mnogo krajeva ili predjela, gdje nema plemenitog voća, već samo domaće neoplemenjeno i nepoznatih odlika. Ti predjeli podesni bi bili, da se i tamo raširi plemenito voće, jer bi od njega imao narod veću korist, nego što ima od svog domaćeg neoplemenjenog.

Sad se pita, kako da se poluči navedeni naum ili svrha? Vrlo lako i jednostavno. Skoro u svakom mjestu ima starijih domaćih jabuka, krušaka, trešanja i šljiva. Ta stabla poslužila bi kao pokusne voćke, da se grane krošnje cijepe ili kalame s plemenitim odlikama bilo jabuka, krušaka, šljiva ili trešanja.

Za marljiva i napredna voćara kao i za svakoga, koji želi steći znanje u poznavanju različitih odlika voća, od velike su važnosti takve pokusne voćke. Samo tako na malenom prostoru s nekoliko voćaka moći je sve odlike prokušati, da li su ili nisu za onaj kraj ili predjel.

Takve pokuse zanemariti bio bi uistinu nazadak. Svaki uman i napredan voćar uzgajat će nove još nepoznate odlike, ali će ujedno nastojati, da se te odlike u njegovoj okolici ne rašire tako dugo, dok ne bude imao povoljnih uspjeha. To se saznaje pokusnim voćkama. Pokusne su voćke od velike važnosti, jer se samo njima može ustanoviti uspjeh neke nove odlike ili sorte, o kojoj se prije nije znalo, da li će tamo dobro uspijevati. Na njima se iskušavaju sve one odlike, koje su za tu okolicu najbolje, a kod toga je još i to dobro, što su takve voćke mnogo plodnije, nego li bi se svaka odlika zasebice uzgojila.

Za pokusna stabla najbolje je odabrati nešto starije voćke, i krošnje t. j. pojedine grane drugim vrstima cijepiti. Odveć mnogo sorta na jednu voćku cijepiti nije probitačno, jer stablo ne može premnogo vrsta jednako hraniti, pak su zbog toga sorte slaba rasta kratka vijeka. Ako je krošnja voćke, koja je za pokusno stablo opredijeljena, dosta razgranjena, može se na nju 50 sorta bez ikakove pogibelji cijepiti tako, da će se imati na dvjema pokusnim voćkama 100 sorta. Tko ne štedi voćke lijepe i razgranjene krošnje, može na svaku i manje sorta cijepiti na pr. 10 do 25.

Cijepljenje se obavlja u rano proljeće, dok sok u voćki ne kola. Najobičnije je cijepljenje u p r o c j e p s j e d n o m i l i d v i j e p l e m e n k e, već prema tome kako su grane debele. I cijepljenje p r i k l a p a n j e također je dobro, nu naši ljudi više se razumiju u cijepljenje u procijep ili raskol, pa ga neka i uporabe.

Sve se cijepljene grane **ovezu rafijom** i omažu voćnim voskom. Tko voćnog voska nema, neka upotrijebi svoj obični domaći voćni vosak, a to je vlažna ilovača, mahovina i krpa.

Tko za cijepljenja dobro pazi, da kora plemke tačno prianja uz koru podloge, cijepljenje će uspjeti.

Kad su grane neke pokusne voćke precijepljene i ako se dobro radilo, uspjeh će se naskoro vidjeti. Pupovi na plemkama izbiti će u mladice. Neke će plemke izbiti jače, a neke opet slabije mladice. One plemke, tj. sorte, koje izbijaju i koje se poslije bujno razvijaju, znak su, da su za onu okolicu i takve valja uzgajati, dočim one, koje su izbile slabe mladice i poslije su slaba rasta, nisu za onu okolicu i neka se ne uzgaju.

Svaka cijepljena grana neka se providi oznakom sorte ili odlike, da se znade, što je na njoj cijepljeno, samo tako moći će se pokus uspješno provesti.

Pokusne voćke mogli bi imati učitelji u svojim školskim vrtovima, ako ih nemaju, možda bi oni taj pokus mogli provesti kod kojeg boljega gospodara u selu ili možda u vrtu župnika. Njega valja za taj naum predobiti.

Ako je u nekoj okolici poljoprivredna ili voćarska škola, njezina bi zadaća bila, da takav pokus provede, jer bi tim uvelike unaprijedila voćarstvo onoga kraja a i svoje škole.

prof. I. Radić

Za dobru djecu

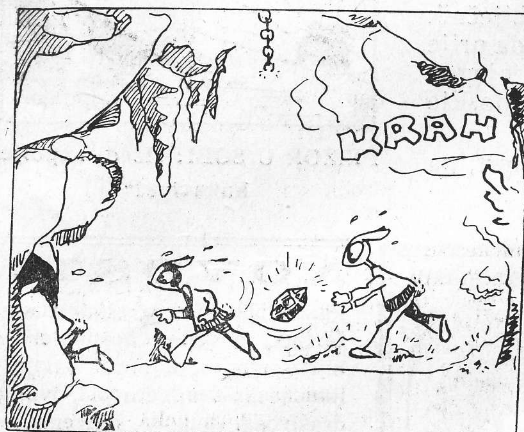
Blago cara Salomona

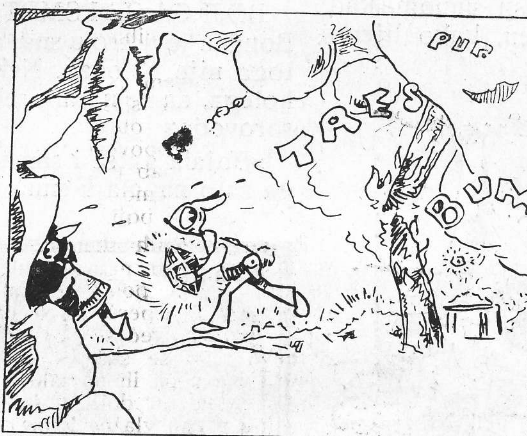
5.

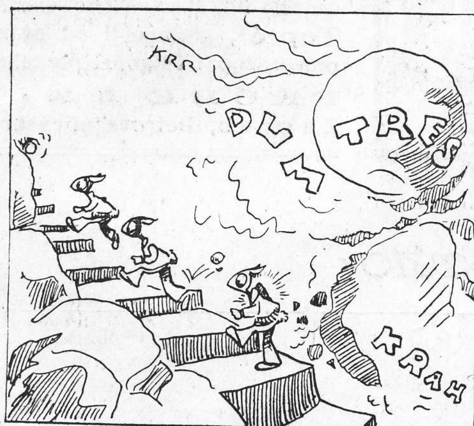
Narisao Ivo Kolin

Lijepo je kad čovjek nije sam

(Svršetak sa str. 627.)

van; ploviti po moru i raditi što hoćeš. Ali zar treba poslije postati kao stara Tereza? Je li moguće da možeš ostati posve sam? Zar uistinu mogu jednog dana tata i mama?...

I ne znajući zašto, činilo se Trottu, da u ovoj crnoj noći ima kao neki put, koji silazi i postaje crniji, s obiju strana dižu se bijeli križevi, a anđeli lete tamo, amo...

Tereza se vratila sa svijećom. Opazi lice Trotta zaliveno suzama. Brzo je odložila lampu i uzela ga na koljena:

»Gospode Bože! dragi, šta vam je?«

Teški jecaji uzdižu Trottove grudi, ali lampa siplje svijetlo i veselje. Lijepo je kad čovjek nije sam. Malo po malo su se jecaji stišali, a ružne misli otišle. Ali u večer, prije spavanja, šapće on u uho začuđenoj Jani: »Je li, Jana, ja ću uvijek biti mali dječak?«

ZA ŠALU I SMIJEH!...

SAMO MAME SE PLAŠI. Mališan pita svoga oca:

»Tatice, bojiš li se ti lava?«

»Ne, sine.«

»A slona?«

»Ni njega.«

»A da li se bojiš bijesnog psa?«

»Ni najmanje.«

»Onda se ti, tatice, bojiš samo mame!...«

NASREDIN-HODŽA I DVA SELJAKA. Jednoga su dana dvojica seljaka išli šumom, kad začuju neku pticu, kako lijepo pjeva. Prvi će:

SREĆAN SLUČAJ: „Ah, evo baš četverolisne djeteline!“

»Čuješ, ova ptica sigurno meni pjeva.«

Ali drugi ne će ni da čuje.

»Nije tebi, meni je pjevala.«

Riječ po riječ i oni se počupaše. Da ipak saznadu, kome je pjevala, upute se Nasredin-hodži.

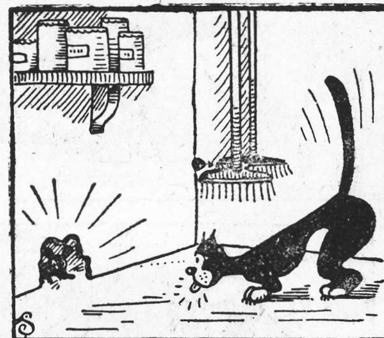
»Ja ću vam reći,« otpoče hodža, »ali mi svaki mora dati jedan dukat.«

Seljaci izvade dukat a hodža će:

»Znate li šta? Nije pjevala ni jednom ni drugom, već je pjevala meni,« i spremi dukate u džep.

BOJI GA SE I SMRT. Liječnik Bonden je umro u snu, a da prije toga nije bolovao. Neki njegov kolega, da se našali, reče poslije sprovoda:

»Bojala ga se i sama smrt, pa ga zato napala u snu.«

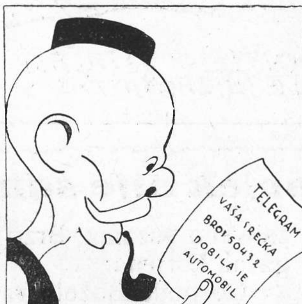

PRIZOR U SOBI: „Izađi napolje, kukavice!“

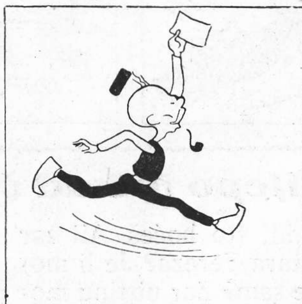
Dobrijan dobio »auto«

Nađe jednog bijelog dana poštar čiku Dobrijana:

»Čudo pravo, baš veliko, Auto je sad tvoj, čiko!«

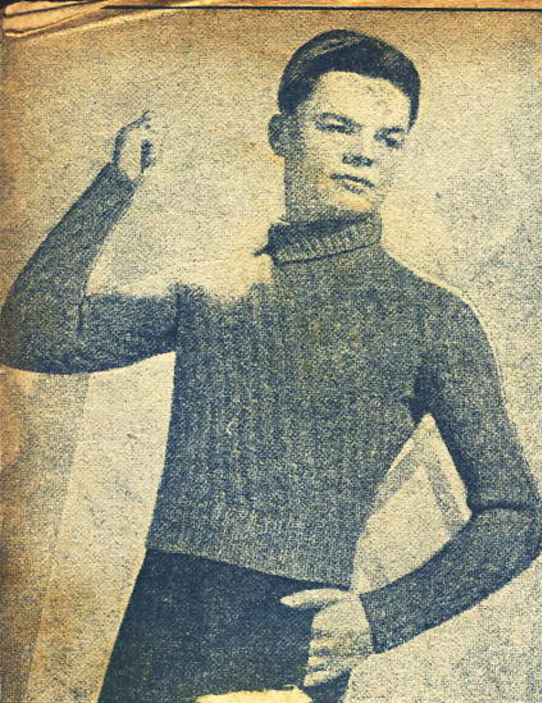

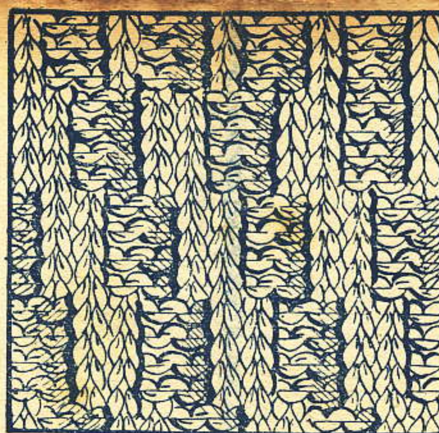
Za tren oka Dobrijan kao mahnit skače van.

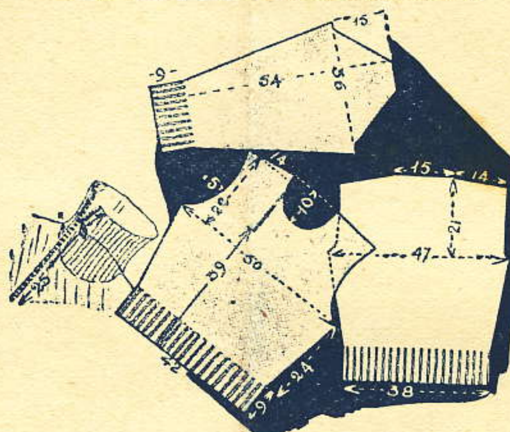

Ali mu se vrti u glavi, kada vidje »auto« pravi!

Ilustrovani tjednik „Obitelj“ stoji 3 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji“ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu.

Ručni rad

Pulover za gospodina

Za izvedbu ovog pulovera potrebno nam je oko 500 do 550 grama vune u svijetlo-sivoj i kojoj drugoj boji; 2 igle br. 3, 2 igle br. 2.5; jedan patentni zatvarač dugačak 25 cm.

Pletemo ovako: 1 red: jedna očica pravo, 2 očice krivo izmjenično. Dijagonale: 2 očice pravo, 2 očice krivo u svim redovima, ali tako, da u svakom 4. redu pomičemo za 1 očicu na lijevo (pogledaj sliku).

PREDNJI DIO. Započet ćemo s tanjim iglama odozdo. Načinimo 120 očica; pletemo 9 cm, 1 pravo, 2 krivo, a onda nastavimo s debljim iglama dijagonale. Svaka 2 cm dodajemo po 1 očicu sa svake strane. Na 33 cm načinimo izrez za rukave tako: najprije završimo 6 očica, pa 4 očice, 5 puta po 1 očicu razmacima od 1 reda. Kada je izrez 18 cm dugačak, dodajemo s iste strane 1 očicu u svakom 2 redu sve do ramenice. Kad imamo 39 cm duljine od početka, onda treba razdijeliti posao ovako: 72 očice za lijevu stranu, 38 očica za desnu stranu, ostavimo 72 očice, da čekaju, i svršimo najprije desnu stranu. Sa strane vratnog izreza pletemo ravno. Na 22 cm visine završimo ramenicu u 5 puta. Zaokružimo oko vrata završavajući 14 očica, 10 očica od ruba. Radimo tih 10 očica oduzimajući u svakom drugom redu, završimo lijevu stranu, stranu vratnog izreza praveći oduzimanje u razmaku od jednog reda, onda desnu sve do ramenice.

LEĐA. S tanjim iglama započnemo odozdo. Napravimo 100 očica. Radimo jednako kao i prednji dio. Oduzmemo po 6 očica sa svake strane za rukave. Na 19 cm završimo ramenice, da budu kose, a preostale očice završimo ujedamput.

RUKAVI. Načinimo 60 očica sa tanjim iglama. Pletemo 9 cm 1 pravo, 2 krivo. Nastavimo s debljim iglama. Pletemo dijagonale dodavajući sa svake strane po 1 očicu u svakom 4 ili 6 redu do 36 cm širine, a 50 cm visine. Kad smo došli do 50 cm duljine, završimo na svakom kraju po 4 očice, onda oduzimamo po 1 očicu u svakom redu kroz 15 cm, pa završimo sve ujedamput.

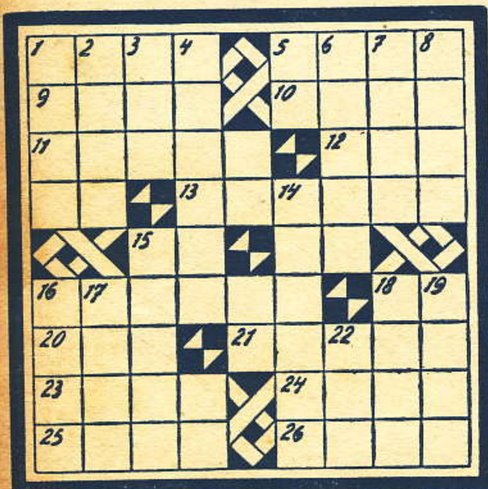
Sašijemo sve dijelove. S iglama od 2.5 mm dignemo očice oko vratnog izreza i pletemo 10 cm 1 pravo 2 krivo. Onda dignemo 4 cm od ruba na cijeloj visini vrata (10 cm) očice i pletemo 3 reda jersey, te prišijemo patentni zatvarač. *Z. L. P.*

Križaljka

Složio V. Kereković

V o d o r a v n o: 1. dio tijela, 5. priziv (na sudu!), 9. broj, 10. muško ime (apostol i evanđ., skrać.), 11. vrst mješanca, 12. rimski kućni bog, 13. bilješka, oznaka (tuđ.), 15. dodatak imenici za plemstvo, 16. tvrdi papir (tuđ.), 18. oblik gl. biti (kajkav.!), 20. vrst pjesme, 21. gora iz Sv. Pisma (10 zapovijedi!), 23. majčin zamjenik kod krsta, 24. glazbeni pojam, 25. pokrajina (tur.), 26. mjera za papir.

O k o m i t o: 1. vječni grad (talij.), 2. turska riječ za sudbinu, udes, 3. blato, 4. svetinja, 5. pamet, 6. muza za glumu, 7. roditelj, 8. igraća karta, 14. naša poznata kazal. umjetnica (Milka!), 15. vrst kazališnog djela, 16. kokoš (od milja), 17. kartaški izraz, 18. češki tvorničar cipela, 19. rođak, majčin brat, 22. lud (kajk.).

Rješenje treba poslati do 10. prosinca o. g. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih knjiga.

Rješenje i nagrade iz br. 37/38

V o d o r a v n o: 1. barut, 6. komičar, 8. okomito, 9. rat, 10. Tea, 12. Ida, 14. (h)ip, 16. nit, 18. tat, 19. oka, 21. navilak, 24. tratina, 25. arara. — O k o m i t o: 1. bok, 2. Amora, 3. rima, 4. učiti, 5. ta, 6. kontinent, 7. romantika, 11. epi, 13. dra, 17. tovar, 18. talir, 20. kita, 22. ara, 23. Ana.

Po 5 romana dobila je I. Telar iz S. i M. Epović iz D. Po 2 knjige N. Tot iz P. i M. Romanić iz Zagreba. Po 1 roman M. Božićević iz P., S. Hovžić iz S., M. Krznarić iz Zagreba, D. Tomić iz Splita, A. Torba iz T., A. Peranić iz S. N. i A. Dujmović iz B.